

חוק-יסוד: הממשלה¹ (בחירה ישירה)

1. הממשלה היא הרשות המבצעת של המדינה.	המהות
2. מקום מושבה של הממשלה הוא ירושלים.	מקום המושב
3. (א) הממשלה מורכבת מראש הממשלה ומשרים.	מקור הסמכות והרכב (תיקון מס' 7)
(ב) ראש הממשלה מכהן מכוח היבחרו בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות וחשאיות, לפי חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה.	
(ג) השרים ימונו על ידי ראש הממשלה; מינוים טעון אישור הכנסת.	
(ד) דחתה הכנסת את הצעת ראש הממשלה בדבר הרכב הממשלה, רואים כאילו הביעה הכנסת אי אימון בראש הממשלה והוראות סעיף 19(ב) יחולו.	
4. כל אימת שיהיו בחירות לכנסת, יערכו באותו מועד גם בחירות לראש הממשלה, למעט בחירות חוזרות לכנסת כתוצאה מצמצום בחירות.	מועד הבחירות
5. במקרים שנקבעו בחוק-יסוד זה, יערכו בחירות נפרדות לראש הממשלה (להלן - בחירות מיוחדות).	בחירות מיוחדות
6. זכאי לבחור בבחירות לראש הממשלה מי שזכאי לבחור בבחירות לכנסת.	הזכות לבחור

¹ חוק זה בוטל ביום כינונה של הממשלה לאחר הבחירות לכנסת ה-16, דהינו ביום 27 בפברואר 2003.

סי"ח התשנ"ב, עמ' 214; תיקון מס' 1 - סי"ח התשנ"ו, עמ' 30; תיקון מס' 2 - סי"ח התשנ"ו, עמ' 52; תיקון מס' 3 - סי"ח התשנ"ו, עמ' 104; תיקון מס' 4 - סי"ח התשנ"ו, עמ' 113; תיקון מס' 5 - סי"ח התשנ"ו, עמ' 113; תיקון מס' 6 - סי"ח התשנ"ו, עמ' 114; תיקון מס' 7 - סי"ח התשנ"ח, עמ' 104; תיקון מס' 8 - סי"ח התשנ"ט, עמ' 52; תיקון מס' 9 - סי"ח התשנ"ט, עמ' 258; תיקון מס' 10 - סי"ח התשס"א, עמ' 48.

7. תקופת הכהונה
 כהונתם של ראש הממשלה ושל השרים תהיה לתקופת כהונתה של הכנסת עצמה נבחרו, ובהחירות מיוחדות - לתקופת כהונתה של הכנסת המכהנת אותה עצה, והכל לולת אט נקבע אחרת בחוק-יסוד זה.
8. כשירותם של מוצמדי לראש הממשלה מי שנתקיימו בו אלה:
 (א) כשיר להיות מוצמד לראש הממשלה מי
 (1) הוא כשיר להיות מוצמד לכנסת וביוט הנט מוצמדותו הוא בן פלושים שנה ומעלה;
 (2) נצרכות בהחירות לראש הממשלה מוצמד שבו נצרכות בהחירות לכנסת - הוא צומד לראש רשימת מוצמדים לראש כנסת;
 (3) נצרכות בחירות מיוחדות - הוא חבר הכנסת או שהוא נקבע על ידי מפלגה המיוצגת בכנסת כמוצמדה לראש הממשלה.
 (ב) מי שבהן כראש ממשלה שבצ שנים רצופות לא יהיה מוצמד בהחירות לראש הממשלה שבסמוך לאחר מכן.
9. הזכות להצביע מוצמד
 (א) אלה רשאים להצביע מוצמד בהחירות לראש הממשלה:
 (1) מפלגה שהישה רשימת מוצמדים לכנסת, המיוצגת על ידי סיעה או סיצות של הכנסת היוצאת, ומספר חבריה או המספר הכולל של חבריהן אינו פחות מעשרה;
 (2) מפלגות אחדות שהיו רשימת מוצמדים או רשימות מוצמדים, המיוצגות על ידי סיעה או סיצות של הכנסת היוצאת, ומספר הכולל של חבריהן אינו פחות מעשרה;

(3) מפלגה שהגישה רשימת מועמדים לכנסת, ושחמישים אלף בעלי זכות בחירה הודיעו בכתב על תמיכתם במועמד המוצע על ידיה.

(ב) בבחירות מיוחדות רשאים להציע מועמד -

(1) מפלגה המיוצגת על ידי סיעה או סיעות של הכנסת, ומספר חבריה או המספר הכולל של חבריהן אינו פחות מעשרה;

(2) מפלגות אחדות המיוצגות על ידי סיעה או סיעות של הכנסת, ומספר הכולל של חבריהן אינו פחות מעשרה.

10. (א) המוצע לעריכת בחירות מיוחדות (תיקון מס' 8) נוצרה ציפה על פי חוק-יסוד לה לעריכת בחירות מיוחדות, ייערכו אותן בחירות ביום ד' האחרון שלפני תום 60 הימים מן היום שבו נוצרה הציפה לעריכתן.

(ב) נוצרה ציפה על פי חוק-יסוד לה לעריכת בחירות מיוחדות, והמוצע לעריכתן חל שנה או פחות לפני המועד לקיום הבחירות לכנסת שנקבע בחוק-יסוד לה, בחוק-יסוד: הכנסת, או בחוק על התפלגות הכנסת יוקדמו הבחירות לכנסת, וייערכו בחירות לכנסת ולראש הממשלה ביום ד' האחרון שלפני תום 90 הימים מהיום שבו נוצרה הציפה לעריכתן, ואולם רשאית הכנסת, ברוב חבריה, לקבוע בחוק שיתקבל בתוק 14 ימים מהיום שבו נוצרה הציפה לקיום הבחירות המיוחדות, מועד בחירות מוקדם יותר.

(ג) נוצרה ציפה על פי חוק-יסוד לה לעריכת בחירות מיוחדות, והמוצע לעריכתן חל בתוק 120 ימים לפני המועד לקיום הבחירות לכנסת שנקבע בחוק-יסוד לה, בחוק-יסוד: הכנסת, או בחוק על התפלגות הכנסת (בחוק-יסוד לה - מועד הבחירות המקורי), ייערכו הבחירות לכנסת ולראש הממשלה, על אף הוראות סעיף קטן (ב), במועד הבחירות המקורי.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לארוע מהוראות סעיף דא לחוק-יסוד: הכנסת.

11. חל על פי חוק-יסוד זה המוצד לעריכת בחירות לכנסת או לראש הממשלה ביום מנוחה, בערב יום מנוחה או למחרת יום מנוחה, יערכו הבחירות ביום ג' הראשון שלאחריו שאינו יום מנוחה, ערב יום מנוחה או למחרת יום מנוחה.

דחיית מוצד
הבחירות בשל ימי
מנוחה

12. (א) נבטר מוצמד לראש הממשלה או נבצר ממנו מטעמי בריאות להיות מוצמד לאחר המוצד האחרון שנקבע בחוק להגשת מוצמדים ידחו הבחירות לכנסת ולראש הממשלה או הבחירות המיוחדות, לפי הענין, והן יערכו ביום ג' כעבור ארבעה שבועות; נבטר מוצמד או נבצר ממנו להיות מוצמד לפני המוצד האמור, לא יהא בכך כדי לדחות את מוצד הבחירות.

מוצמד שנבטר או
שחדל להיות
מוצמד
(תיקון מס' 10)

(ב) התבטר מוצמד לראש הממשלה, בין לפני המוצד האמור בסעיף קטן (א) ובין לאחריו, לא יהא בכך כדי לדחות את מוצד הבחירות.

(ג) חדל אדם שמוצמדותו הוגשה כדין להיות מוצמד, רשאי מי שהציעו, תוך שבועיים, אק לא יאוחר מ-96 שעות לפני מוצד הבחירות, להציע מוצמד אחר תחתיו, ואולם הבחירות שאינן בחירות מיוחדות -

(1) היה המוצמד מי שהוצע על ידי סיעה או סיצות של הכנסת היוצאת, יהיה המוצמד החדש - מי שהסיעה או הסיצות הציעו אותו מבין הכלולים ברשימות המוצמדים שלהן לכנסת, ורואים אותו לכל דבר כראשון ברשימת המוצמדים שהיה כלול;

(2) היה המוצמד מי שהוצע על ידי חמישים אלף בעלי זכות בחירה, יהיה המוצמד החדש מי שנמצא במקום השני ברשימת המוצמדים לכנסת שראשה צמד המוצמד שחדל.

- בחירת ראש
הממשלה (תיקונים
מס' 5 ו-10)
13. (א) לראש הממשלה ייבחר המוצמד שקיבל יותר ממחצית ממספר הקולות הכשרים.
- (ב) לא קיבל שום מוצמד מספר קולות כאמור בסעיף קטן (א), יקויימו בחירות חולרות כיום ג' בשבוע שלאחר השבוע שבו נתפרסמו תוצאות הבחירות הראשונות; המוצד לבחירות חולרות ככפי שיט ובנציגויות הדיפלומטיות והקונסולריות של ישראל ייקבע בחוק.
- (ג) בבחירות החולרות יצמדו לבחירה שני המוצמדים שקיבלו בבחירות הראשונות את המספרים הגדולים ביותר של קולות כשרים; המוצמד שקיבל בבחירות החולרות את המספר הגדול יותר של קולות כשרים - הוא הנבחר.
- (ד) נבטר אחד מן המוצמדים לפני קיום הבחירות החולרות, או שנבצר ממנו מטעמי כריאות לצמוד לבחירה בהן, רשאי מי שהציעו להציע מוצמד אחר תחתיו לא יאוחר מ-96 שעות לפני מוצד הבחירות, והוראות סעיף 12(ג) יחולו בשינויים המחוייבים; התפטר מוצמד בבחירות החולרות, יבוא תחתיו המוצמד שקיבל בבחירות הראשונות את המספר הגדול הבא בתור של קולות כשרים.
- (ה) היה מוצמד יחיד, אם בבחירות הראשונות ואם בבחירות החולרות, יקויימו הבחירות בהצבעה בעדו או נגדו, והוא ייבחר אם מספר הקולות הכשרים שניתנו בעדו עלה על מספר הקולות הכשרים שניתנו נגדו.
- (ו) לא נבחר שום מוצמד כאמור בסעיף זה, ייערכו בחירות מיוחדות.
- (ז) תוצאות הבחירות לראש הממשלה יפורסמו ברשומות תוך 8 ימים מיום הבחירות.

תחילת הכהונה 14. (א) תוק 45 ימים מיום פרסום תוצאות הבחירות יתייצב הנבחר לראש הממשלה לפני הכנסת, יציג את שרי הממשלה, יודיע על חלוקת התפקידים ביניהם וצל קווי היסוד של מדיניות הממשלה, וראש הממשלה והשרים יכנסו לכהונתם, ובלבד שקוימו הוראות סעיף 33(א) ו-(ב); סמוך ככל האפשר לאחר מכן, יזהירו ראש הממשלה והשרים לפני הכנסת הבהרת אמנים בנוסח הקבוצ הסעיף קטן (ד).

(ב) ראש הממשלה הנבחר ימסור ליושב ראש הכנסת הודעה מוקדמת על נכונותו להתייצב לפני הכנסת לא יאחר משעה ימים לפני תום המועד האמור בסעיף קטן (א); נמסרה הודעה שלא בזמן אחד הכנסים של הכנסת, יכנס יושב ראש הכנסת את הכנסת לצדן לה.

(ד) ולו לשון הבהרת האמנים של ראש הממשלה:

"אני (השם) מתחייב כראש הממשלה לשמור אמנים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמנה את תפקידי כראש הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת."

ולו לשון הבהרת האמנים של השרים:

"אני (השם) מתחייב כחבר הממשלה לשמור אמנים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמנה את תפקידי כחבר הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת."

אי הצגת הממשלה 15. (א) לא הוצגה הממשלה לפני הכנסת כאמור בסעיף 14, ייערכו בחירות מיוחדות.

(ב) מי שנבחר לראש הממשלה ולא הציג ממשלה כאמור, וחזר ונבחר, ושוב לא הציג ממשלה כאמור, לא יהיה מוצמד לראש הממשלה בבחירות המיוחדות שיערכו בסמוך לאחר מכן.

- כשירותם של
השרים (תיקון
מס' 6)
16. (א) לא יתמנה לשר מי שאינו כשיר להיות מוצמד לכנסת; ואולם מי שבהן במשרה או בתפקיד המפורטים בסעיף ד לחוק-יסוד: הכנסת, יכול שיתמנה לשר, ובלבד שחדל לכהן באותה משרה או תפקיד לפני מינויו.
- (ב) לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה שיש צמח קלון וטרם חלפו עשר שנים מיום עמור לרצות את צונו.
- (ג) חקר הכנסת שפרש מסיצתו ולא התפטר מכהונתו סמוך לפרישתו, לא יתמנה לשר בתקופת כהונתה של אותה כנסת.¹
- (ד) לא יתמנה לשר מי שהינו בעל אזרחות נוספת שאינה ישראלית, אם דיני המדינה שהוא אזרח שלה מאפשרים את שחרורו מאזרחות זו, אלא לאחר שצה את כל הדיוש מצדו לשם שחרורו ממנה.
- כרסום הסכמים
(תיקון מס' 7)
17. (א) נצעה הסכם בכתב בקשר לבחירות לראש הממשלה או לכינונה של ממשלה², או בקשר להקצת אי-אמון בראש הממשלה, או בקשר לצירוף שרים נוספים לממשלה לאחר כינונה, או בקשר למינויו של סגן שר, ימסרו הצדדים להסכם את נוסחו המלא למזכיר הכנסת תוך שלושה ימים מיום החתימה ולא יאוחר מ-48 שעות לפני יום הבחירות או 24 שעות לפני הצגת הממשלה או הצגת אי-האמון, לפי הצנן; במנין הימים והשעות לא יבואו בחשבון ימי מנוחה או שבתון על פי חיקוק; נצעה הסכם מטעם רשימת מוצמדים לכנסת, ימסרו אותו הצדדים להסכם מיד למזכיר הכנסת.

¹ הוראה זו תחול אף במקרה של התפלגות הנעשית בהתאם להוראות סעיף 25 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] - בג"ץ 4031/94 "בצדק" נ' ראש הממשלה.

² ר' בג"ץ 1601/90 עו"ד שליט ואח' נ' ח"כ פרס ואח'.

- (ב) מלכיר הכנסת יביא מיד לדיצת חברי הכנסת, ובהקופה של בחירות לכנסת - גם לדיצת באי כוח רשימות המוצמדים, כל הסכם שנמסר לו לפי סעיף זה.
- (ג) לאחר המוצד האמור בסעיף קטן (א) לא ייחתם הסכם בקשר לצנינים האמורים בו, אלא אם כן נקבע מוצד חדש לאותו צנין, המאפשר כרסום הסכם כאמור בסעיף זה.
18. סייג להסכם (א) מקום שצד כי חוק נתונה סמכות להעביר אדם מתפקידו בכנסת, בממשלה, בשירות המדינה, בתאגיד שהוקם בחוק, בחברה ממשלתית או בכל אף ציבורי אחר - לא ייעשה הסכם ולא תינתן התחייבות בצנין אי-העברתו של אותו אדם מתפקידו.
- (ב) לא תינתן ערבות במישרין או בעקיפין, בכסף, בשווה כסף, בשירות או בכל טובת הנאה אחרת, להבטחת ביצוע של הסכם או של התחייבות כאמור בסעיף זה, ולא יהיה תוקף לערבות כאמור.
19. הבצת אי-אמון (תיקון מס' 7) (א) הכנסת רשאית, ברוב של חבריה, להביע אי-אמון בראש הממשלה.
- (ב) הבצת אי-אמון של הכנסת בראש הממשלה, יראה כהחלטה הכנסת על התפטרותה לפני אמר תקופת כהונתה.
20. התפטרות מנאח אי קבלת חוק התקציב (א) לא נתקבל חוק התקציב תוך שלושה חדשים לאחר תחילתה של שנת הכספים, יראו בתום התקופה האמורה כאילו החליטה הכנסת על התפטרותה לפני אמר תקופת כהונתה.
21. בחירות מוקדמות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 8) (א) הביעה הכנסת אי-אמון בראש הממשלה, לא נתקבל חוק התקציב כאמור בסעיף 20 או שראש הממשלה פטר את הכנסת לפי סעיף 22, ייערכו הבחירות לכנסת ולראש הממשלה ביום ט' האחרון שלפני תום 90 הימים מהיום שבו נוצרה הצילה לקיום הבחירות המוקדמות.

(ב) הוראות סעיפים 34 ו-35 לחוק-יסוד: הכנסת, לא יחולו לענין התפלגות הכנסת לפי סעיפים 19 ו-20 ולענין כיצור הכנסת לפי סעיף 22; ואולם רשאית הכנסת, ברוב חבריה, לקבוצ חוק שיתקבל בתוך 14 ימים מהיום שבו נוצרה הצילה לקיום הבחירות המוקדמות, מוצד בחירות מוקדמת יותר מהמוצד האמור בסעיף קטן (א).

(ג) נוצרה צילה לקיום בחירות מוקדמות כאמור בסעיף זה בתוך 120 ימים לפני מוצד הבחירות המקורי כאמור בסעיף 10(ג), יערכו הבחירות לכנסת ולראש הממשלה, על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), במוצד הבחירות המקורי.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לערוע מהוראות סעיף 9א לחוק-יסוד: הכנסת.

(א) נכח ראש הממשלה כי קיים הכנסת רוב המתנגד לממשלה, ועקב כך נמנעת אפשרות לפעולה תקינה של הממשלה, רשאי הוא, בהסכמת נשיא המדינה, לפגז את הכנסת בצו שיפורסם ברשומות ויתקיימו בחירות מוקדמות כאמור בסעיף 21.

22. כיצור הכנסת על ידי ראש הממשלה (תיקון מס' 8)

(ב) ראש הממשלה לא יהיה רשאי להשתמש בסמכותו לפי סעיף זה -

(1) מתחילת כהונתה של כנסת חדשה וצד לכינון הממשלה החדשה;

(2) מהיום שבו החליטה וצדת הכנסת של הכנסת להמליץ על הצהרתו מכהונתו עד היום שבו החליטה מליאת הכנסת בענין, כאמור בסעיפים 26 ו-27.

(א) ראש הממשלה רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להתפטר על ידי הגשת כתב התפטרות לנשיא המדינה; ההתפטרות תיכנס לתוקף כעבור 48 שעות לאחר שהגיש כתב ההתפטרות לידי הנשיא, לולת אט חלז בו ראש הממשלה לפני כן.

23. התפטרות ראש הממשלה

- (ב) ראש הממשלה שהתפטר, יודיע על כך ליושב ראש הכנסת, ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.
- (ג) התפטר ראש הממשלה, ייערכו בחירות מיוחדות.
24. (א) ראש הממשלה שחדל לכהן כחבר הכנסת, דינו כדין ראש הממשלה שהתפטר.
- (ב) סעיף זה לא יחול על ראש הממשלה שלא היה חבר הכנסת בעת היבחרו בבחירות מיוחדות.
25. (א) לא תיפתח חקירה פלילית נגד ראש הממשלה אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, ולא יוגש כתב אישום נגד ראש הממשלה אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה.
- (ב) כתב אישום נגד ראש הממשלה יוגש ויתברר בבית המשפט המחוזי בירושלים, שיש בהרכב של שלושה שופטים.
- (ג) בית המשפט שהרשיע את ראש הממשלה בעבירה, יקבע הפסק דינו אם יש באותה עבירה מושג קלון.
26. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה, להעביר מכהונתו את ראש הממשלה שהורשע בעבירה שיש צמח קלון.
- (ב) תוק שלוש ימים מהיום שבו פסק הדין נעשה סופי, תחליט ועדת הכנסת של הכנסת בדבר המלצתה לענין העברת ראש הממשלה מכהונתו; לא תחליט הוועדה להמליץ על העברת ראש הממשלה מכהונתו אלא ברוב חבריה; החליטה ועדת הכנסת להמליץ על העברת ראש הממשלה מכהונתו, תביא את המלצתה בפני מליאת הכנסת; לא הביאה ועדת הכנסת את המלצתה תוק המוצד האמור, יצלה יושב ראש הכנסת את הענין לדיון במליאת הכנסת במועד הקרוב האפשרי.

- (ד) וצדת הכנסת והכנסת לא יחליטו בדבר הצברת ראש הממשלה מכהונתו אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון טענותיו לפניו.
- (ד) החליטה הכנסת להצביר את ראש הממשלה מכהונתו, ייצרכו בחירות מיוחדות.
- (ה) הוראות סעיפים 42א ו-42ב לחוק-יסוד: הכנסת לא יחולו על ראש הממשלה.
- (א) 27. הצברה מכהונה
על מחדת צבירה
הכנסת רשאית, ברוב של שמונים מחברי, להצביר את ראש הממשלה מכהונתו.
- (ב) הצעה להצביר את ראש הממשלה מכהונתו תואם על ידי ארבעים חברי הכנסת לפחות ליושב ראש הכנסת, והוא יצבינה לדיון בוצדת הכנסת של הכנסת.
- (ד) וצדת הכנסת תחליט בצנן ההצעה ותביא את המלצתה בפני מליאת הכנסת תוך שלושים ימים מיום שההצעה הוצברה אליה; לא הביאה וצדת הכנסת את המלצתה תוך המועד האמור, יצלה יושב ראש הכנסת את הצנן לדיון במליאת הכנסת במועד הקרוב האפשרי.
- (ד) וצדת הכנסת והכנסת לא יחליטו בדבר הצברת ראש הממשלה מכהונתו אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון טענותיו לפניו.
- (ה) החליטה הכנסת להצביר את ראש הממשלה מכהונתו, ייצרכו בחירות מיוחדות.
28. נפטר ראש הממשלה או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, ייצרכו בחירות מיוחדות.
29. נפטר ראש הממשלה, נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, או שהוצבר מכהונתו, תקבע הממשלה אחד השרים, שהוא חבר הכנסת, לכהן כראש הממשלה בפועל, עד שייכנס לכהונתו ראש הממשלה החדש.
- (א) 29. ראש הממשלה
בפועל
נפטר ראש הממשלה, נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, או שהוצבר מכהונתו, תקבע הממשלה אחד השרים, שהוא חבר הכנסת, לכהן כראש הממשלה בפועל, עד שייכנס לכהונתו ראש הממשלה החדש.

(ב) לראש הממשלה בפועל יהיו כל הסמכויות של ראש הממשלה לולת הסמכות לפטר את הכנסת.

30. (א) נצטרך ראש הממשלה מן הארץ, ימנן את ישיבות הממשלה וינהל אותן אחד השרים שמינה ראש הממשלה.

(ב) נבצר מראש הממשלה למנות למלא את תפקידו לתקופה שאינה עולה על מאה ימים רצופים, ימלא את מקומו אחד השרים שהוא חבר הכנסת ושראש הממשלה קבעו; לא נקבע ממלא מקום או נקבע, אך נבצר ממנו למלא את תפקידו - יכהן כממלא מקום ראש הממשלה אחד השרים שהוא חבר הכנסת ושהחברה לכך הממשלה, עד שיחזור למלא את תפקידו ראש הממשלה או ממלא מקומו הקבוע.

(ג) הוראת סעיף קטן (א) תחול על ממלא מקום ראש הממשלה בתקופה שבה הוא ממלא את מקומו.

(ד) חלפו מאה ימים רצופים שבהם נבצר מראש הממשלה למלא את תפקידו והוא לא חזר למלאו, יראוהו כמי שנבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, ויחולו הוראות סעיפים 28 ו-29.

31. (א) ראש הממשלה שהתפטר או שהכנסת הביעה בו אי-אמון, ימשיך במילוי תפקידו עד שייכנס לכהונתו ראש הממשלה החדש שנהחר.

(ב) נפטר ראש הממשלה, נבצר ממנו דרך קבע למלא תפקידו, התפטר, או הוצרך מכהונתו, או שהכנסת הביעה בו אי-אמון - יוסיפו השרים לכהן בתפקיד עד שייכנס לתפקידו ראש הממשלה החדש שנהחר.

32. רציבות הממשלה נצרכות בחירות לכנסת ולראש הממשלה או בחירות מיוחדות, ימשיכו ראש הממשלה והשרים של הממשלה היוצאת במילוי תפקידם עד שייכנסו לכהונתם ראש הממשלה והשרים של הממשלה החדשה.

- השריט (תיקון 33. (א) מספר חברי הממשלה, לרבות ראש הממשלה, לא יפחת משמונה.
- (ב) לפחות מחצית השריט יהיו חברי הכנסת.
- (ג) שר יהיה ממונה על משרד, אולם יכול שיהיה שר בלי תיק.
- (ד) ראש הממשלה יכול שיכהן גם כשר הממונה על משרד.
- (ה) כפוף להוראות סעיף קטן (ב) ראשי ראש הממשלה לזרע שריט נוספים לממשלה לאחר כינונה; תחילת כהונתו של שר שזרע תהא עם מסירת הודעה מאת ראש הממשלה לכנסת על מינויו; סמוך לאחר מכן ימסור השר הכנסת הצהרת אמנים בנוסח הקבוצ הסעיף 14(ג).
- (ו) שר אחראי בפני ראש הממשלה לתפקידים שצליהם הוא ממונה, והוא חייב במתן דין וחשבון לכנסת על מילוי תפקידו.
- מספר השריט כחת 34. (א) הממשלה שמספר חבריה, לרבות ראש הממשלה, אינו עולה על שמונה, אין להעביר שר מכהונתו.
- (ב) כחת מספר חברי הממשלה, לרבות ראש הממשלה, משמונה, ימנה ראש הממשלה תוך 72 שעות, שר או שריט להשמת המספר הדרוש, וצד אל הוא לא יהא ראשי להעביר שר מכהונתו; לא הושלם המספר כאמור יערכו בחירות מיוחדות.
- הכנסת כהונתו של 35. (א) שר ראשי להתפטר מהממשלה על ידי הנעת כתב התפטרות לראש הממשלה; כהונתו מממשלה נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות הניצ לראש הממשלה, עולת את חזר בו השר מהתפטרותו לפני כן.
- (ב) ראש הממשלה ראשי, בהודעה בכתב, להעביר שר מכהונתו; כהונתו של השר נפסקת 48 שעות לאחר שכתב ההעברה מכהונה נמסר לידיה, עולת את חזר בו ראש הממשלה לפני כן.

(ד) הכנסת רשאים להעביר שר מכהונתו בהחלטה ברובה של שבעים מחברי; הכנסת לא תדון בהעברת שר מכהונתו אלא על פי המלצת רוב חברי ועדת הכנסת ולאחר פנייתו לשר המדינות לטעון טענותיו בפני הוועדה ובפני מליאת הכנסת.

(ד) על הפסקת כהונתו של שר יודיע ראש הממשלה לממשלה ולכנסת, בישיבתן או בדרכ אחרת.

מילוי מקום שר (תיקון מס' 2) 36. (א) חדל שר לכהן, נצרך מן הארץ או נהצר ממנו למניית למלא את תפקידו, ימלא את התפקיד - ראש הממשלה או שר שיקבע ראש הממשלה, עד שיחזור השר למלא את תפקידו או עד שיתמנה מחליפו; על מילוי מקומו של שר ימסור ראש הממשלה הודעה לממשלה וליושב ראש הכנסת, ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.

(ב) תקופת מילוי המקום של שר שחדל לכהן כאמור בסעיף קטן (א), לא תעלה על שלושה חודשים; בסיומה רשאי ראש הממשלה, באישור הממשלה, למנות חבר הכנסת להיות שר בתפקידו של השר שחדל לכהן כאמור, לתקופה שלא תעלה על שנה, ומינויו אינו טעון אישור הכנסת.

סגני שרים (תיקון 37. (א) שר הממונה על משרד ראשי, באישור ראש הממשלה, למנות לאותו משרד מבין חברי הכנסת סגן שר, וכן רשאי ראש הממשלה למנות למשרדו סגן שר כאמור; סגן שר יכנס לתפקידו משהודיעה הממשלה בכנסת על מינויו; לסגן שר שמונה על ידי ראש הממשלה ייקרא "סגן שר במשרד ראש הממשלה".

(ב) סגן שר יפצל, בכנסת ובמשרד שנתמנה לו, בשם חבר הממשלה שמינה אותו ובמסגרת הצניינים שמסר לו.

¹ לענין מעמדו של סגן שר ברשות המבצעת והשאלה אם כהונתו מטעם הכנסת בועדת מינויים לשופטים מעמידה אותו במצב של ניגוד אינטרסים - ר' בג"ץ 9/82 ח"כ וירשובסקי נ' שר המשפטים ואח'.

(ד) חבר הכנסת שפרש מסיצתו ולא התפטר
מכהונתו סמוך לפרישתו, לא יתמנה לסגן
שר התקופת כהונתה של אותה כנסת.¹

הכנסת כהונתו של 38. כהונתו של סגן שר נבסקת בכל אחת מאלה:
סגן שר

(1) סגן השר התפטר בהגשת כתב התפטרות
לחבר הממשלה שמינה אותו;

(2) אותו שר חדל להיות שר או להיות ממנה
צל אותו משרד, ובסגן שר במשרד ראש
הממשלה - ראש הממשלה חדל לכהן;

(3) ראש הממשלה או אותו שר החליטו להפסיק
כהונתו של סגן השר;

(4) סגן השר חדל להיות חבר הכנסת.

ראש הממשלה 39. (א) ראש הממשלה ראשי -

ותיקוד הממשלה
(תיקוני 1 ו-9)

(1) לקבוצ את תפקידי השרים;

(2) לשנות את חלוקת התפקידים בין
השרים;

(3) להעביר סמכויות וחובות שלא
נקבעו בחוק משר אחד לשר אחר;

(4) להעביר שטחי כפולה ממשרד
למשרד;

(5) לקבוצ את משרדי הממשלה וכן
לאחד משרדים, לחלקם, להטילם
ולתקיים משרדים חדשים, ומעשה
כן, ימסור הודעה לכנסת;

(6) לשנות וצדו שרים קבוצות, לשנות
או לצנינים מסויימים; מונתה וצדה,
רשית הממשלה לפעול באמצעותה.

¹ הוראה זו תחול אף במקרה של התפלגות הנעשית בהתאם להוראות סעיף 25 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] - בג"ץ 4031/94 "בצדק" נ' ראש הממשלה.

(א1) הממשלה תכצף וצדת שריט לַצניני ביטחון
לאומי שהרכבה: ראש הממשלה - יושב ראש,
שר הביטחון, שר המשפטים, שר החוץ, השר
לביטחון פנים ושר האוצר; הממשלה רשאית,
לפי הצעת ראש הממשלה, להוסיף חברים
לוצדה, ולבדד שמספר חברי הוצדה לא
יגלה על מחצית ממספר חברי הממשלה.

(ב) סמכות הנתונה על פי חוק לשר אחד, רשאי
ראש הממשלה להעבירה, כולה או מקצתה,
לשר אחר; החלטה לפי הוראה זו טעונה
אישור הכנסת.

(ג) ראש הממשלה ינהל את עבודת הממשלה
ויקבע בתקנון את סדרי העבודה וסדרי
ההצבעה בממשלה ובוצדותיה.

(ד) החלטות הממשלה יתקבלו ברוב קולות;
היו הקולות שקולים, יהיה לראש הממשלה
קול נוסף.

(ה) לממשלה יהיה צוות, שיקים ויבצף ראש
הממשלה, לייצוף מקצועי קבוצ בתחומי
הביטחון הלאומי; ראש הממשלה רשאי
להטיל על הצוות תחומי ייצוף נוספים.

סמכויות הממשלה 40. הממשלה מוסמכת לעשות בשם המדינה, בכפוף
לכל דין, כל פעולה שעשייתה אינה מוטלת בדין
על רשות אחרת.

אצלת סמכויות 41. (א) סמכות הנתונה על פי דין לממשלה, למצט
סמכויות לפי חוק-יסוד זה, רשאית
הממשלה לאצול לאחד השרים.

(ב) סמכות הנתונה לאחד השרים על פי חוק
או שהועברה לו על פי סעיף 93(ב), למצט
סמכות להתקין תקנות, רשאי השר לאצול,
כולה, מקצתה, או כסייטים, לעובד ציבור.

(ג) סמכות שהממשלה אצלה לשר, למצט
סמכות להתקין תקנות, רשאי השר לאצלה,
כולה, מקצתה או כסייטים, לעובד ציבור
אם הסמיכה אותו הממשלה לכך.

(ד) לַצנין סעיף זה ולַצנין סעיף 93(ב) -

(1) סמכות הנתונה לממשלה או לשר, איך חובה המוטלת עליהם במשפט;

(2) שר - לרבות ראש הממשלה.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק המקנה את הסמכות או מטיף את החובה.

42. נטילת סמכויות שר, לרבות ראש הממשלה, הממונה על ביצועו של חוק, ראשי ליוטל לצמח כל סמכות, למצט סמכות בעלת אופי שיפוטי, הנתונה על פי אותו חוק לצורך מדינה, אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק; השר ראשי לעשות כאמור לענין מסויים או לתקופה מסויימת.

43. ייחוד תפקידים ראש הממשלה, השרים וסגני השרים ימלאו את תפקידם בנאמנות, ולא יצסקו בעצילות כלכלית או ציבורית אלא בתחומים ולפי כללים שקבעה הממשלה.

44. סודיות (א) הדיונים וההחלטות של הממשלה ושל ועדות השרים בענינים הבאים הם סודיים ואילונים ופרסומם אסור; ואלה הענינים:

(1) ביטחון המדינה;

(2) יחסי חוץ של המדינה;

(3) סוג ענינים אחר שהממשלה ראתה את סודיותו כחיונית למדינה והכריזה עליו, כצו, לצורך סעיף זה;

(4) ענין שהממשלה החליטה לעמרו בסוד, ובלעד שיליוו ופרסומו של ענין כזה אינו אסור אלא על מי שידע על ההחלטה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על דברים שהמסלה או ראש המסלה, או מי שהמסלה או ראש המסלה הסמיכוהו לכך, התירו את פרסומם, או על דברים שפרסומם נדרש על פי דין.

45. מסכורת וזימאות מסכורת על ראש המסלה, השרים וסגני השרים ותשלומים אחרים שישולמו להם בתקופת כהונתם או לאחריה, או לשאיניהם לאחר מותם, יקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת, או על ועדה ציבורית² שהכנסת מינתה לכך.

46. המסלה, על פי הצעת ראש המסלה, תמנה את מזכיר המסלה, ותקבע את תפקידיו.

47. (א) ראש המסלה או שר הממונה על ביצועו של חוק מוסמק להתקין תקנות לביצועו.

(ב) חוק יכול שיסמיק את ראש המסלה או שר להתקין תקנות בצנן שנקבע בהסמכה.

48. (א) תקנות שהתקינו ראש המסלה או שר והקובעות צנישה כליזית בשל הפרתן, לא יכנסו לתוקף אלא אם כן אושרו, לפני פרסומן, על ידי ועדה מוצדת הכנסת שהנושא נמצא בתחום אחריותה; לא החליטה הוצדה בדבר אישור התקנות או דחייתן בתוך שלושים ימים מן היום שהתקנות נמסרו לה, יראו את התקנות כאילו אושרו.

(ב) אין בהוראת סעיף זה כדי לפסול בהוראות חוק-יסוד או חוק אחר הדנות בתקנות.

¹ בתוקף סמכותה לפי סעיף 28(ב) לחוק-יסוד: הממשלה (הקודם), החליטה הממשלה להסמיק את מזכיר הממשלה לענין התרת פרסומם של דברים אשר פרסומם וגילויים אסורים לפי סעיף 28 הנ"ל (י"פ התשכ"ט, עמ' 602).

² ביום 1 בפברואר 1999 מינתה הכנסת ועדה ציבורית לתקופה של שנה אחת (י"פ התשנ"ט, עמ' 1982); ביום 9 בפברואר 2000 מינתה הכנסת ועדה ציבורית בראשות השופט (בדימוס) שאול אלוני (י"פ התש"ס, עמ' 2776).

הכרזת מצב חירום¹ 49. (א) ראתה הכנסת שקיימת במדינה מצב של חירום, רשאית היא, ביולמיתה או על פי הצעת הממשלה, להכריז על מצב חירום.

(ב) תקופת תוקפה של ההכרזה תהא כפי שנקבע בה, אך לא תעלה על שנה; הכנסת רשאית לחזור ולהכריז על מצב חירום כאמור.

(ג) ראתה הממשלה שקיימת במדינה מצב של חירום ועסקה בחיפוט הצנין יש להכריז על מצב חירום עוד לפני שניתן לכנס את הכנסת, רשאית היא להכריז על מצב חירום; תוקפה של ההכרזה יפקע כעבור שבעה ימים מיום נתינתה, אם לא אלושה או בוטלה קודם לכן על ידי הכנסת ההחלטה של רוב חבריה; לא התכנסה הכנסת, רשאית הממשלה לחזור ולהכריז על מצב חירום כאמור בסעיף קטן זה.

(ד) הכרזות הכנסת או הממשלה על מצב חירום יפורסמו ברשומות; לא ניתן לפרסם הכרזה על מצב חירום ברשומות, תפורסם ההכרזה בדרכי מתאימה אחרת, ובלבד שתפורסם ברשומות מיד כשניתן יהיה לצעות כן.

(ה) הכנסת רשאית, בכל עת, לבטל הכרזה על מצב חירום; הודעה על הביטול תפורסם ברשומות.

תקנות שעת חירום² 50. (א) במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים; תקנות שעת חירום יונחו על שולחן וצד החוץ והביטחון של הכנסת סמוך ככל האפשר לאחר התקנתן.

¹ ביום ט"ו בתמוז התשס"ב (25 ביוני 2002) הכריזה הכנסת על מצב חירום עד ליום כ"ה בסיוון התשס"ג (25 ביוני 2003) (י"פ התשס"ב, עמ' 3332).

² לממשלה כוח להתקין תקנות שעת חירום רק אם מצב החירום הקיים במדינה מונע פנייה לכנסת לצורך חקיקת חוק - בג"ץ 6971/98 פריצקי נ' הממשלה).

(ב) ראה ראש הממשלה כי לא ניתן לכנס את הממשלה וכי קיימת צורך דחוף וחיוני להתקין תקנות שעת חירום, רשאי הוא להתקין או להסמיק שר להתקין.

(ג) תקנות שעת חירום כוחן יפה לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים, וכן להטיל או להגדיל מסיים או תשלומי חובה אחרים, והכל לולת אמ אין הוראה אחרת בחוק.

(ד) אין בכוחו של תקנות שעת חירום למנוע פניה לערכאות, לקבוע ענישה למפרע, או להתיר פגיעה בכבוד האדם.

(ה) לא יותקנו תקנות שעת חירום ולא יופעלו מכוחן הסדרים, אמצעים וסמכויות, אלא במידה שמצב החירום מחייב זאת.

(ו) תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חדשים מיום התקנתן, לולת אמ הוארך תוקפן בחוק, או שבוטלו על ידי הכנסת בחוק או בהחלטה של רוב חברי הכנסת.

(ז) תקנות שעת חירום ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות; לא ניתן לפרסמן ברשומות, הן יפורסמו בדרך מתאימה אחרת, ובלבד שיפורסמו ברשומות מיד כשניתן יהיה לעשות כן.

(ח) חדל מצב החירום להתקיים, יוסיפו תקנות שעת חירום להתקיים לתקופת תוקפן אק לא יותר מ-60 ימים מסיום מצב החירום; תקנות שעת חירום שתוקפן הוארך בחוק, יוסיפו לעמוד בתוקפן.

הכרזת מלחמה 51. (א) המדינה לא תפתח במלחמה אלא מכוח החלטת הממשלה.

(ב) אין בסעיף זה כדי למנוע פעולות צבאיות הנדרשות למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור.

(ד) הודעה על החלטת הממשלה לפתוח במלחמה לפי סעיף קטן (א) תימסר לוצדת החוץ והביטחון של הכנסת בהקדמת האפשרי; ראש הממשלה ימסור את ההודעה בהקדמת האפשרי גם מליאת הכנסת; הודעה על פצולות צבאיות כאמור בסעיף קטן (ב) תימסר לוצדת החוץ והביטחון של הכנסת בהקדמת האפשרי.

הממשלה ווצדות 52. (א) הממשלה תמסור לכנסת ולוצדותיה מידע על פי דרישתן ותסייע להן במילוי תפקידן; הוראות מיוחדות ייקבעו בחוק לחיסוי מידע כשהדבר נחוץ להגנה על ביטחון המדינה ויחסי החוץ או קשרי מסחר בינלאומיים שלה, או להגנה על זכות או חסיון שבדין.

(ב) הכנסת רשאית, לפי דרישה של לפחות ארבעים מחברייה, לקיים דיון בהשתתפות ראש הממשלה בנושא שהוחלט עליו; דרישה כאמור יכולה שתואם לא יותר מאחת לחודש.

(ג) הכנסת רשאית לחייב שר להופיע לפניו, וכן רשאית וצדה מוצדות הכנסת במסגרת מילוי תפקידיה.

(ד) וצדה מוצדות הכנסת רשאית, במסגרת מילוי תפקידיה, באמצעות השר הנוצצ בדבר או בידיעתו, לחייב צוהד המדינה או כל מי שייקבע בחוק, להתייצב לפניו.

(ה) ראש הממשלה וכל שר רשאים להשמיצ את דבריהם לפני הכנסת ווצדותיה.

(ו) פרטים לצנין ביצוצ סעיף זה יכול שייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת.

אי תחולה של 53. על אי האמור בכל דין, אין בכוחן של תקנות שצת חירוק לפנות חוק-יסוד זה, להפקיע למנית את תוקבו או לקבוצ בו תנאים.

הוצעות לכנסת 54. (א) על אלה תודיע הממשלה לכנסת:

(1) מילוי ממלא מקום לראש הממשלה או מילוי ראש הממשלה בפועל;

(2) התפטרות ראש הממשלה או פטירתו;

(3) התפטרות שר או פטירתו;

(4) הצהרת שטחי כעולה ממשרד
למשרד;

(5) פקיעת כהונתו של סגן שר.

(ב) ההודעה תינתן בכנסת, ובימי פגרת הכנסת
- ליושב ראש הכנסת, והוא יביא אותה
לביצוע חקרי הכנסת.

55. (א) על אלה תפורסם הודעה ברשומות מטעם
הכנסת:

ברסומ ברשומות
(תיקוני)
מס' 7 ו-8

(1) הבאת אי-אמון מאת הכנסת בראש
הממשלה;

(2) הצהרת ראש הממשלה מכהונתו;

(3) הצהרת שר מכהונתו על ידי הכנסת;

(4) אישור הכנסת לפי סעיף 39(ב);

(5) החלטה לפי סעיף 45;

(6) אי קבלת חוק התקציב כאמור
בסעיף 20.

(ב) על אלה תפורסם הודעה ברשומות מטעם
הממשלה:

(1) התיווצרות הממשלה לפני הכנסת,
השרים וחלוקת התפקידים ביניהם;

(2) זירוף שר לממשלה;

(3) נטיית סמכות לפי סעיף 42;

(4) החלטות ראש הממשלה לפי סעיף
39(א)(1) עד (5);

(5) מינוי סגן שר או פקיעת כהונתו;

(6) מינוי מזכיר הממשלה;

(ד) הצהרת שר מכהונתו על ידי ראש הממשלה.

56. (א) אין לשנות חוק-יסוד זה אלא ברוב חברי הכנסת; ואולם הוראה הקובעת כי החלטת הכנסת מתקבלת ברוב של מספר נקוב של חברי הכנסת, לא תשונה אלא באותו מספר לפחות של חברי הכנסת; הרוב הדרוש לפי סעיף קטן זה יהא דרוש להחלטות מליאת הכנסת בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; "שנינו", לענין סעיף זה - בין מפורש ובין משתמע.

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על סעיפים 57 עד 63.

57. [התיקון שולף בחוק הציקרי]. תיקון חוק-יסוד: הכנסת

58. [התיקון שולף בחוק הציקרי]. תיקון חוק-יסוד: משק המדינה

59. [התיקון שולף בחוק הציקרי]. תיקון בקודת סדרי הפלטון והמסבט

60. תיקון בקודת הראיות הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, בסיומן ט' שבפרק ב', לפני סעיף 20 יבוא:

19א. (א) מסמך הניתן על ידי הממשלה, יחתם בידי ראש הממשלה או בידי שר שראש הממשלה הסמיכו לכך, או בידי מזכיר הממשלה.

(ב) אישור בכתב של מזכיר הממשלה שהממשלה צתה דבר כללני ימנה ראיה שאכן נעשה הדבר כאמור באישור.

- ביטול חוק-יסוד: הממשלה¹ - בטל. 61. חוק-יסוד: הממשלה¹ - בטל.
- תיקון חוק הבחירות לכנסת 62. [התיקון שולל בחוק הציקרי²]
- תחילה ותחילה 63. (א) הוראות חוק-יסוד לה יחולו על בחירת ראש הממשלה ועל כיוון הממשלה, החל מהבחירות לכנסת הארבע-עשרה ואילך.
- (ב) כפוף לאמור בסעיף קטן (א), תהא תחילתו של חוק-יסוד לה ביום שייכנס לכהונתו ראש הממשלה שנבחר כאמור בסעיף קטן (א).
- הוראות מעבר 64. (א) ביום תחילתו של חוק-יסוד לה רואים כאילו הוכרז מצב חירום על פי סעיף 49(א) לחוק-יסוד לה.
- (ב) כל חיקוק שנקבע בו כי תוקפו יהיה כל עוד קיימ מצב חירום שהוכרז לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948³, יצמוד בתוקפו כל עוד קיימ מצב החירום כאמור בסעיף קטן (א).
- (ג) כל חיקוק שמועד בו במצב חירום שהוכרז לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, יראו כאילו מודבר במצב חירום שהוכרז על פי סעיף 49(א) לחוק-יסוד לה.
- כרסום 65. חוק לה יפורסם תוך 30 ימים מקבלתו.

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 226.

² חוק הבחירות לכנסת אינו מצוי בקובץ זה.

³ ע"ר מס' 2 מיום 21 במאי 1948, עמ' 6.

חוק-יסוד: הממשלה¹

1. **מהות** הממשלה היא הרשות המבצעת של המדינה.
2. **מקום מושב** מקום מושבה של הממשלה הוא ירושלים.
3. **מקור הכוח** הממשלה מכהנת מכח אמון הכנסת.
4. **אחריות** הממשלה אחראית בפני הכנסת אחריות מותנת; שר אחראי בפני ראש הממשלה לתפקידים שצליהם אמונה השר. (תיקון מס' 3)
5. **הרכב וכסירות** (א) הממשלה מורכבת מראש הממשלה ומשרים אחרים. (תיקונים מס' 1, 2, 4, 6 ו-8)
- (ב) ראש הממשלה יהיה מבין חברי הכנסת; שר אחר יכול שיהיה שלא מבין חברי הכנסת, ובאשר שיהיה אלרח ישראלי ותושב ישראלי; מי שנהיה לשר שזה שהוא מכהן באחד התפקידים שנושאים מנוצית מהיות מוצמדים לכנסת, נפסקת כהונתו באותו תפקיד עם היותו לשר, ואולם מי שמכהן בתפקיד שופט, דיין של בית-דין דתי או קצין בשירות הקבצ של צבא-הגנה-ישראלי, לא יהיה לשר אלא אם חדל לכהן באותו תפקיד 100 יום לפני כן.
- (ג) כרש חבר הכנסת מסיצתו ולא התפטר מכהונתו סמוך לפרישתו, לא יהיה לשר בתקופת כהונתה של אותה כנסת; הוראה זו לא תחול על התפללות סיצה בתנאים שנקבצו בחוק הבחירות לכנסת; לצנין סציץ קטן לה, "כרישה מסיצה" - כמשמעותה בסציץ 6 לחוק-יסוד: הכנסת.

¹ חוק זה בטל ביום תחילתו של חוק-יסוד: הממשלה שנתקבל בכנסת ביום י"ג באדר ב' התשנ"ב (18 במרס 1992) (ר' סעיף 61 ו-63).
 ס"ח התשכ"ח, עמ' 226; תיקון מס' 1 - ס"ח התשל"ג, עמ' 236; תיקון מס' 2 - ס"ח התש"ס, עמ' 6; תיקון מס' 3 - ס"ח התשמ"א, עמ' 280; תיקון מס' 4 - ס"ח התשמ"ד, עמ' 220; תיקון מס' 5 - ס"ח התשנ"א, עמ' 86; תיקון מס' 6 - ס"ח התשנ"א, עמ' 91; תיקון מס' 7 - ס"ח התשנ"א, עמ' 190; תיקון מס' 8 - ס"ח התשנ"ה, עמ' 42; תיקון מס' 9 - ס"ח התשנ"ו, עמ' 52.

(ג) שר יהיה ממונה על משרד, אולם יכול שיהיה שר בלי תיק.

(ד) אחד השרים שהוא חבר הכנסת יכול שיהיה ממלא מקום ראש הממשלה.

(ה) אחד או שניים מהשרים יכולים להיות סגני ראש הממשלה.

6. מטלת התפקיד להרכיב ממשלה משיש לכונן ממשלה חדשה יטיל נשיא המדינה, לאחר שהתיוצץ עם נציגי סיצות בכנסת, את התפקיד להרכיב ממשלה על אחד מחברי הכנסת שהודיע לנשיא, תוך שלושה ימים מהיום שנשא, שהוא מוכן לקבל את התפקיד.

7. תקופות להרכבת ממשלה לאחר הכנסת נשיא המדינה יטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה נתונה למילוי תפקידו תקופה של 21 ימים; הנשיא רשאי להאריך תקופה זו בתקופות נוספות, ובאחד שלא יעלו יחד על 21 יום.

8. מטלת התפקיד אחד (א) צברו התקופות לפי סעיף ד וחבר הכנסת לא הודיע לנשיא המדינה שהרכיב ממשלה, או שהודיע לו לפני כן שאין בידו להרכיב ממשלה, רשאי הנשיא להטיל את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר אחר של הכנסת שהודיע לנשיא שהוא מוכן לקבל את התפקיד.

(ב) נשיא המדינה רשאי לחזור ולצעות כאמור בסעיף קטן (א) כל אימת שנתקיים התנאי האמור שם.

(ג) לפני שיטיל את התפקיד להרכיב ממשלה לפי סעיף זה רשאי הנשיא לחזור ולהתיוצץ עם נציגי סיצות בכנסת.

(ד) לאחר הכנסת שהתפקיד להרכיב ממשלה הוטל עליו לפי סעיף זה נתונה למילוי תפקידו התקופה האמורה בסעיף ד והנשיא רשאי להאריך תקופה זו כאמור באותו סעיף.

9. הטלת התפקיד
לפי בקשת
סיצות
- (א) לא הטיף נשיא המדינה את התפקיד להרכיב
ממשלה לפי סעיף 8 או שהטיף לפי אותו
סעיף וחר הכנסת לא הודיע לנשיא תוך 21
יום שהרכיב ממשלה או שהודיע לו לפני כן
שאין בידו להרכיב ממשלה, רשאי נציגי
סיצות בכנסת שחבריהן מהווים רוב חברי
הכנסת להקיש בכתב מנשיא המדינה להטיף
את התפקיד על חר הכנסת כללני.
- (ב) הולשה לנשיא בקשה כאמור בצירוף הסכמה
בכתב של המוצמד, יטיף הנשיא את התפקיד
להרכיב ממשלה על אותו חר הכנסת.
- (ג) לחר הכנסת שהתפקיד להרכיב ממשלה
הוטל עליו לפי סעיף זה נתונה למילוי
תפקידו תקופה של 14 יום.
- (ד) הולשה בקשה כאמור תוך תקופה נוספת
שניתנה לחר הכנסת שצליף הטיף הנשיא את
התפקיד לפי סעיף 8, יודיע לו הנשיא על
הגשת הבקשה וצט מתן ההודעה יסתיים
תפקידו של אותו חר הכנסת.
10. הודעה על אי-
הרכבת ממשלה
- (א) הטיף נשיא המדינה את התפקיד להרכיב
ממשלה לפי סעיף 6 או 8 וצברה התקופה
הנתונה לחר הכנסת למילוי תפקידו והוא
לא הודיע לנשיא שהרכיב ממשלה או שהודיע
לנשיא לפני כן שאין בידו להרכיב ממשלה,
רשאי הנשיא להודיע ליושב ראש הכנסת שאינו
רואה אפשרות להטיף להרכבת ממשלה.
- (ב) מתן הודעה ליושב ראש הכנסת לפי סעיף
קטן (א), אין בו כדי למנוע תחולת סעיף 9.
11. הכנסת הליכים
להרכבת
הממשלה
- נתקבל חוק על התפלגות הכנסת, ייבסקו ההליכים
להרכבת ממשלה.
12. הליכים
מוקדמים
להרכבת
הממשלה
- נבחרה כנסת חדשה, רשאי נשיא המדינה לפתוח
בהליך להרכבת ממשלה לאחר שנתפרסמו תוצאות
הבחירות ברשומות ולפני שנתכנסה הכנסת החדשה;
ההתייצצות האמורה בסעיף 6 תהיה במקרה זה צט
נציגי רשימות מוצמדיים.

13. הודעות בקשר להרכבת ממשלה (א)
- הט"ל נשיא המדינה על חקר הכנסת את התפקיד להרכיב ממשלה, יודיע על כך ליושב ראש הכנסת ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.
- (ב)
- הרכיב חקר הכנסת ממשלה, יודיע על כך לנשיא המדינה וליושב ראש הכנסת, ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.
13. סייג להסכמת (תיקון מס' 6) (א)
- לא יוצעה הסכמת ולא תינתן התחייבות בענין תפקידו של אדם כשר או כסאן שר, אלא בידי נציגים מוסמכים של סיצות הכנסת שהן צד להסכמת.
- (ב)
- מקום שאל כי חוק נתונה הסמכות להצביע אדם מתפקידו, בכנסת, בממשלה, בשירות המדינה, בתאגיד שהוקם בחוק, בחברה ממשלתית או בכל אורגניזציה אחר - לא יוצעה הסכמת ולא תינתן התחייבות בענין אי-הצטרפותו של אותו אדם מתפקידו.
- (ד)
- לא תינתן צרבות במישרין או בעקיפין, בכסף, בשווה כסף, בשירות או בכל טובת הנאה אחרת, להבטחת ביצוע של הסכמת או התחייבות כאמור בסעיף זה, ולא יהיה תוקף לצרבות כאמור.
13. פרסום הסכמות (תיקון מס' 6) (א)
- סיעה שעשתה הסכמת בכתב או שנעשה מטעמה הסכמת בכתב בקשר לכינונה של הממשלה או בקשר להצבת אי-אמון בה, תמסור את הנוסח המלא של ההסכמת למזכיר הכנסת תוך שלושה ימים מיום החתימה ולא יאוחר מזה יום שלפני התיווצרות הממשלה בפני הכנסת או הצבת האי-אמון; במניין הימים לא יבואו בחשבון ימי מנוחה או שבתון על פי חיקוק.
- (ב)
- לאחר המוצד האמור בסעיף קטן (א) לא יחתם הסכמת בעניינים האמורים בו אלא אם כן נדחה המוצד להתיווצרות הממשלה או להצבת האי-אמון, לבקשת מי שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה או לבקשת מי שביקש את הצבת אי-האמון, לפי הענין, והמוצד החדש נקבע מאכשר למלא אחר הוראת סעיף קטן (א).

(ד) מלכיר הכנסת יביא לידיעת חברי הכנסת כל הסכמ שנמסר לו לפי סעיף זה סמוך למסירתו ולפני התייצבות הממשלה בפני הכנסת או הצבעת האי-אמון.

14. הרכבת הממשלה וראשות הממשלה. חבר הכנסת שהרכיב ממשלה יצמוד בראשה.

15. כינון הממשלה. משהורכבה הממשלה, תתייצב לפני הכנסת, תודיע על קווי היסוד של מדיניותה, על הרכבה ועל חלוקת התפקידים בין השרים, ותבקש הצעת אמון; הממשלה תיכון משהביעה לה הכנסת אמון, ומאותה שעה ייכנסו השרים לכהונתם.

16. הצהרת אמון. משהביעה הכנסת לממשלה אמון, או סמוך, ככל האפשר, לאחר מכן, יזהיר ראש הממשלה בפני הכנסת הצהרת אמון, לו:

"אני (השם) מתחייב כראש הממשלה לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כראש הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת";

וככל אחד מן השרים האחרים יזהיר הצהרת אמון, לו:

"אני (השם) מתחייב כחבר הממשלה לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כחבר הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת".

17. שינוי בחלוקת התפקידים. (א) הממשלה רשאית לשנות את חלוקת התפקידים בין השרים; השינוי טעון אישור הכנסת.

(ב) סעיף זה אינו חל על תפקיד ראש הממשלה.

18. צירוף שר. הממשלה רשאית, על פי הצעת ראש הממשלה, לצרף שר נוסף לממשלה; החליטה הממשלה לצרף שר, תודיע על כך ועל תפקידו של השר הנוסף לכנסת; עם אישור ההודעה על ידי הכנסת ייכנס השר הנוסף לכהונתו וסמוך, ככל האפשר, לאישור יזהיר את הצהרת האמון.

19. מילוי מקומו של ראש הממשלה (תיקון מס' 4)
- נצרך ראש הממשלה מן הארץ או שנצרך ממנו למנות למלא תפקידו, יכהן במקומו ממלא מקום ראש הממשלה עד שישוב ראש הממשלה ארצה או עד שיחזור למלא תפקידו; לא היה ממלא מקום לראש הממשלה או ממלא המקום נצרך מן הארץ או שנצרך ממנו למנות למלא תפקידו, תקבע הממשלה שר אחר מבין השרים שהם חברי הכנסת לכהן כממלא מקומו של ראש הממשלה.
20. ממלא מקום של שר אחר
- נצרך שר, למצט ראש הממשלה, מן הארץ או שנצרך ממנו למנות למלא תפקידו, תקבע הממשלה שר אחר לכהן כממלא מקומו עד שישוב ארצה או יחזור למלא תפקידו; כל עוד לא צתה הממשלה כאמור, ימלא ראש הממשלה את מקומו של אותו שר.
21. בקיצת כהונתו של שר (תיקון מס' 9)
- (א) שר, למצט ראש הממשלה, ראש, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להתפטר מן הממשלה על ידי הצגת כתב התפטרות לראש הממשלה; כהונתו בממשלה נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות הדיע לידיו ראש הממשלה, לולת אט חלר בו השר מהתפטרותו לפני כן.
- (ב) שר שהיה חבר הכנסת והתפטר מכהונתו בכנסת, כהונתו בממשלה נפסקת מהיום שנפסקה חברותו בכנסת.
- (ג) כהונתו של שר בממשלה נפסקת עט בחירתו או התמנותו לאחד התפקידים שנושאים מנוצים מהיות מוצמדים לכנסת.
- (ד) שר, למצט ראש הממשלה, שכהונתו בממשלה נפסקה, תקבע הממשלה שר אחר למלא תפקידו; הקביצה טעונה אישור הכנסת; כל עוד לא צתה הממשלה כאמור, ימלא ראש הממשלה תפקידו של אותו שר אק לא יותר מאשר לתקופה של שלושה חודשים; בסיומה ראש הממשלה, באישור הממשלה, למנות חבר הכנסת להיות שר התפקידו של השר שכהונתו נפסקה כאמור, לתקופה שלא תעלה על שנה, ומינויו אינו טעון אישור הכנסת.

- הצגרת שר
מכהונתו
(תיקון מס' 3)
21. (א) ראש הממשלה ראש, לאחר שהודיע לממשלה
על כוונתו לעשות כן, להעביר שר מכהונתו;
כהונתו של השר נפסקת כעבור 48 שעות
לאחר שכתב ההצגרה מכהונה נמסר לידיו,
ולא את חזר בו ראש הממשלה לפני כן.
- (ב) ראש הממשלה יודיע לכנסת על הצגרת שר
מכהונתו.
22. (א) הממשלה ראשית להתפטר; משהחליטה על
כך, ישיב ראש הממשלה כתב התפטרותה לנשיא
המדינה.
- (ב) נבחרה כנסת חדשה, רואים את הממשלה
כאילו התפטרה ביום הבחירות.
- התפטרות ראש
הממשלה
ובטירתו
23. (א) ראש הממשלה ראש, לאחר שהודיע לממשלה
על כוונתו לעשות כן, להתפטר על ידי העזת
כתב התפטרות לנשיא המדינה. התפטרות
ראש הממשלה - כהתפטרות הממשלה.
- (ב) נפטר ראש הממשלה, רואים את הממשלה
כאילו התפטרה ביום פטירתו.
- הפצת אי-אמון
לממשלה
24. הביעה הכנסת לממשלה אי-אמון, יודיע על כך
יושב ראש הכנסת לנשיא המדינה, ורואים את
הממשלה כאילו התפטרה ביום הפצת אי-האמון.
- רציבות הממשלה
25. (א) מנבחרה כנסת חדשה או התפטרה הממשלה
או התפטר או נפטר ראש הממשלה או הביעה
הכנסת לממשלה אי-אמון, יפתח נשיא
המדינה בהליכים להרכבת ממשלה חדשה;
הממשלה היוצאת תמשיך במילוי תפקידיה
עד שתיכון הממשלה החדשה.
- (ב) ראש הממשלה שהתפטר ימשיך במילוי
תפקידו עד שתיכון הממשלה החדשה; נפטר
ראש הממשלה, תקבץ הממשלה שר אחר
מבין השרים שהם חברי הכנסת לכהן כראש
הממשלה בפועל עד שתיכון הממשלה
החדשה.
- (ג) הוראות הסעיפים 18 ו-21(א) ו-(ב) לא
יחולו כשהממשלה ממשיכה במילוי תפקידיה
בהתאם לסעיף זה.

26. סדרי עבודה
הממשלה תקבע סדרי ישיבותיה ועבודתה, דרכי
דיוניה ואופן קבלת החלטותיה, את דרך קבע ואת
לצנין מסוים.
27. ועדות שרים
(תיקון מס' 5)
(א) הממשלה רשאית לפצול על ידי ועדות שרים,
קבוצות, זמניות או לצנינים מסוימים.
- (ב) מנתכוננה הממשלה, תכפול בה ועדת שרים
לצניני בטחון לאומי שהרכבה: ראש
הממשלה - יושב ראש, שר הבטחון, שר החוץ
ושר האוצר; ממלא מקום ראש הממשלה, את
מונה, יהיה חבר הוועדה; הממשלה רשאית,
לפי הצעת ראש הממשלה, להוסיף חברים
לוועדה, ולבדד שמספר חברי הוועדה לא
יצא על מחצית מספרם של חברי הממשלה.
- (ג) הממשלה יהיה צוות, שיקים ויפציל ראש
הממשלה, לייצוץ מקצועי קבוצ בתחומי
הבטחון הלאומי; ראש הממשלה רשאי להטיל
על הצוות, תחומי ייצוץ נוספים.
28. סודיות
(א) הדיונים וההחלטות של הממשלה ועל ועדות
השרים בצנינים הבאים הם סודיים ואילונים
ופירסומם אסור; ואלה הצנינים:
- (1) בטחון המדינה;
- (2) יחסי חוץ של המדינה;
- (3) סוג צנינים אחר שהממשלה ראתה את
סודיותו כחיונית למדינה והכריזה עליו,
כגון, לצורך סעיף זה;
- (4) צנין שהממשלה החליטה לשמרו בסוד,
ולבדד שילוני ופירסומם של צנין כזה
אינו אסור אלא על מי שידע על
ההחלטה.

¹ ההוראה בדבר הגבלת מספרם של חברי ועדת השרים לעניני ביטחון לאומי לא
תחול על הממשלה המכהנת ביום תחילתו של תיקון מס' 5 (15.2.1991).

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על דברים שהממשלה או ראש הממשלה, או מי שהממשלה או ראש הממשלה הסמיכוהו לכך, התירו את פירסומם, או על דברים שפירסומם נדרש על פי דין.

29. סמכויות הממשלה
הממשלה מוסמכת לעשות בשם המדינה, בכפוף לכל דין, כל פעולה שעשייתה אינה מוטלת בדין על רשות אחרת.

30. הצגת סמכויות
סמכות הנתונה על פי חוק לשר אחד וחובה המוטלת עליו על פי חוק, רשאית הממשלה להעביר, כולה או מקצתה, לשר אחר; החלטת לפי הוראה זו טעונה אישור הכנסת.

31. אצירת סמכויות
(א) סמכות הנתונה על פי דין לממשלה, רשאית הממשלה לאצול לאחד השרים.

(ב) סמכות הנתונה לאחד השרים על פי חוק או שהועברה לו על פי סעיף 30, למצט סמכות להתקין תקנות בנות כולל תחיקת, ראשי השר לאצול, כולה, מקצתה או בסיוע, לעובד ציבור.

(ג) סמכות שהממשלה אצלה לשר לפי סעיף קטן (א), למצט סמכות להתקין תקנות בנות כולל תחיקת, ראשי השר לאצלה, כולה, מקצתה או בסיוע, לעובד ציבור את הסמיכה הממשלה את השר לכך.

(ד) בסעיף זה - סמכות הנתונה לממשלה או לשר, אף חובה המוטלת עליהם במשפט.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו אם אין כוונה אחרת משמעת מן החוק המקנה את הסמכות או מטיל את החובה.

¹ בתוקף סמכותה לפי סעיף 28(ב), החליטה הממשלה להסמך את מזכיר הממשלה לענין התרת פירסומם של דברים וגילויים אסורים לפי סעיף 28 לחוק-יסוד: הממשלה (י"פ התשכ"ט, עמ' 602).

32. נטילת סמכויות. שר הממונה על ביצועו של חוק רשאי ליטול לצמח כל סמכות, למצט סמכות בצלת אופי שיפוטי, הנתונה על-פי חוק לצורך מדינה, אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק; השר רשאי לצעות כאמור לצנין מסוים או לתקופה מסוימת.
33. משרדים. (א) הממשלה רשאית לאחד משרדים, לחלקם, לבטלם ולהקים משרדים חדשים; החלטה לפי הוראה זו טעונה אישור הכנסת.
- (ב) הממשלה רשאית להעביר שטחי פצולה ממשרד למשרד.
34. מינוי של סגני שרים (תיקונים מס' 6 ו-8). (א) שר הממונה על משרד רשאי, בהסכמת ראש הממשלה ובאישור הממשלה, למנות לאותו משרד מבין חברי הכנסת סגן שר אחד או שני סגני שר; סגן שר יכנס לתפקידו משהודיעה הממשלה בכנסת על מינויו; לסגן שר שמונה על ידי ראש הממשלה ייקרא "סגן שר במשרד ראש הממשלה".
- (ב) מי שפרש מסיצתו לא יתמנה לסגן שר בתקופת כהונתה של אותה כנסת; הוראה זו לא תחול על התפללות סיצה בתנאים שנקבעו בחוק הבחירות לכנסת; לצנין סציץ קטן לה, "כרישה מסיצה" - כמשמעותה בסציץ 6א לחוק-יסוד: הכנסת.
35. תפקידו של סגן שר. סגן שר יפצל, בכנסת ובמשרד שנתמנה לו, בשם השר שמינה אותו ובמסגרת הצניינים שמסר לו השר.
36. בקיצת כהונתו של סגן שר. כהונתו של סגן שר כוקצת בכל אחת מאלה:
- (1) סגן השר התפטר בהצעת כתב התפטרות לשר שמינה אותו;
 - (2) אותו שר חדל להיות שר או להיות ממונה על אותו משרד;
 - (3) הממשלה או אותו שר החליטו להפסיק כהונתו של סגן השר;
 - (4) נכונה ממשלה חדשה;
 - (5) סגן השר חדל להיות חבר כנסת.

- העברת סגן שר מכהונתו (תיקון מס' 7)
36. (א) ראש הממשלה רשאי להעביר סגן שר מכהונתו לאחר שהודיע על כוונתו לעשות כן לממשלה ולשר הממונה על המשרד שבו מכהן סגן השר; כהונתו של סגן השר נכסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתה ההעברה מכהונה נמסר לידי, לולת אט חלז בו ראש הממשלה לפני כן.
- (ב) ראש הממשלה יודיע לכנסת על העברת סגן שר מכהונתו.
37. שרים וסגני שרים יקבלו שכר ותשלומים אחרים כפי שייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את וצדת הכספים.
38. מלכיר הממשלה על כי הצעת ראש הממשלה, תמנה את מלכיר הממשלה ותקבע את תפקידיו.
39. (א) מסמך הניתן על ידי הממשלה יוחתם בידי ראש הממשלה או בידי שר אחר שהממשלה הסמיכה לכך, או בידי מלכיר הממשלה.
- (ב) אישור בכתב של מלכיר הממשלה שהממשלה צתה דבר כלוני ישמש ראיה שאכן נצעה הדבר כאמור באישור.
40. (א) על אלה תודיע הממשלה לכנסת:
- (1) קביעה של ממלא מקום לראש הממשלה או של ראש הממשלה בפועל;
- (2) התפטרות הממשלה;
- (3) התפטרות ראש הממשלה או פטירתו;
- (4) התפטרות שר אחר או פטירתו;
- (5) העברת שטחי כעולה ממשרד למשרד;
- (6) פקיצת כהונתו של סגן שר לפי סעיף 36(1) או (3).
- (ב) ההודעה תינתן הכנסת, ובימי פגרת הכנסת - ליושב ראש הכנסת והוא יביאה לידיעת חברי הכנסת.

פירסומ ברשומות 41. (א) על אלה תכורסם הודעה ברשומות מטעם הכנסת:

(1) כינון ממשה, הרכבה וחלוקת התפקידים בין השרים לפי סעיף 15;

(2) אישור שיווי בחלוקת תפקידי השרים לפי סעיף 17;

(3) אישור צירופו של שר נוסף לממשה לפי סעיף 18;

(4) אישור החלטה לפי סעיף 30 ו-33(א);

(5) החלטה לפי סעיף 37.

(ב) על אלה תכורסם הודעה ברשומות מטעם הממשה:

(1) החלטות הממשה לפי סעיפים 19, 20, 21(ד), 25(ב), 31(א) ו-1(ב) - 33(א);

(2) נטיית סמכות לפי סעיף 32 לתקופה;

(3) מינוי סגן שר לפי סעיף 34 ופקיצת כהונתו לפי סעיף 36(1) או (3);

(4) מינוי מזכיר הממשה לפי סעיף 38 ופקיצת כהונתו.

42. אי-תחולה של תקנות שעת-חירום
על אף האמור בכל דין אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק לה, להפקיע למנית את תקפו או לקבוצ בו תנאים; אין לשנות סעיף לה אלא ברוב חברי הכנסת.